DÉPOT LÉGAL

NĂM THỨ BẢY SỐ 608 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年閏五月三十日 — NGÀY THỨ BẢY 22 JUILLET 1933

GIÁ BÁN

ĐÔNG PHÁP		NGOẠI QUỐC
Một năm	6.00	10.00
Sáu tháng	3.50	6.50
Ba tháng	1.50	3.50

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢO-QUÁN
[illegible], đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép: [illegible]

Cái tên người không phải vì kiêng húy mà nên tôn trọng.

Nước Tàu hết người rồi sao ?

Trương-học-Lương sẽ về cầm binh quyền lại !

Cậu công tử Trương-học-Lương làm chúa miền Đông-bắc nước Tàu, hai tay dâng Đông-tam-tỉnh cho người Nhật, để hưởng cái thú vui « nhảy đầm nghe hát ». Cậu bị dư luận xỏa mạ, chánh phủ Nam-kinh dẫn muốn bảo chữa mà quân Nhật đã vào tận nhà cậu, cậu không chỗ dung, nên mang cái chủ nghĩa độc nhứt «bất đề kháng» của cậu cùng gia quyến và trên trăm thùng đồ hành trang dong ra nước ngoài chơi cho sướng đời. Vậy mà cái mê mộng « kế nghiệp quân phiệt » vẫn còn qua lại vấn vít với cái khối óc cậu, chưa chịu lìa bẩu. Mới đây cậu lại bảo đến chuyện sẽ trở về cầm binh quyền nữa !

Tại Quảng-châu ngày 3-7, có được tin La-mã nội Trương trước ở Anh, nay đã sang La mã. Khi ở Luân-đôn gặp Tống-tử-Văn cùng bàn việc sẽ trở về nước cầm binh quyền rất là tường tất. Bắc binh lại có tin tháng 7 nầy Trương sẽ về nhận chức Tư-lệnh tiểu Cọng năm lĩnh...

Quả vậy thì nước Tàu đã hết người rồi sao ? Tưởng-giới-Thạch là một tay cơ cảnh có chiến lược khá, mà đã mấy năm tiểu Cọng không xong, huống là cậu công tử «bất đề kháng» kia ! Còn nói đem cậu về nhận chức Tư lệnh để diễn trò « nhảy đầm hát xướng và ăn tiệc » thì 4 trăm triệu đồng bạc của Tưởng kết gì mấy tay cừ hơn Trương? hay có tuna Trương thì cầm quân quyền một độ, họ cũng làm thứa ra kia. Mà có cùng nữa thì sang bên Annam ta đây mà rước mấy ông Bang tá, Huyện tổng đoàn về, họ tiêu cho một lúc thì sạch trơn Cọng đi, cần gì phải đem cái cậu mà người nước đã mắng chuỗi lâu nay về đương cái chức ấy ?

Được cái tin nầy, mặc sức cho mấy tay đờn hát và các cô đào kia múa nhảy, và cũng mặc sức cho các nhà báo tán dương. K. Q.

VẠN-VẬN

Vịnh vật

(10 bài của dân cày ruộng)

I

. . . . . .

II

Con trâu

Thiệt tên trâu nước đáng khen rằng,
Dạn nắng lư mưa khiếp thấy trăng.
Thiên hạ no rồi đành bỏ đó,
Cón toan với cọp chọi đôi cừng.

III

Cái cày

Ơn vua Vương đế tạo nên mầy,
Yêu mến dân nông chẳng hổ tay.
Đánh tiếng sau trâu, nhưng trước chủ,
Đầy ba gang lưỡi trúc đông tây.

IV

Cái bừa

Hàng sắt nhờ ơn thợ tạo rèn,
Bừa quanh bốn cỏi xáo dài bẹn.
Ta công trừ cỏ vun trồng lúa,
Nộng gốc trên vai bạn thiếu niên.

V

Gia tát nước

Thay dợ cho trời buổi nắng nồng,
Liều thân đưa nước khắp muôn đồng.
Nghỉ công đau đớn cho tinh thế,
Thương ứ mồ hôi ghét ở đồng.

VI

Xe đạp nước

Vì lo trời hạn phải hy sinh,
Xé ngược xe xuôi mỏi cũng đành.
Ai đạp mỏi chân xin chớ quản,
Ruộng cao ruộng thấp lúa tươi xinh.

VII

Dao cắt lúa

Lưng cong mỏi nhọn giần lúa nay,
Mà tôi đem ra mới biết tay.
Mượn của nghĩa nhà đầy những lúa,
Nhớ công nông gặt bấy nhiêu ngày.

VIII

Các thứ hạt mộng

Xin ai kín mộng kén cho hay,
Tốt xấu từ khi mộng mới gầy,
Chắc lép non già đừng thấy vỏ.
Kẻo lầm trước nọ uổng sau nầy.

IX

Trái cây thuế

Chưa chan giọt mồ giọt mồ hôi.
Đón sớc trâu người mua ngọn rơi,
Thóc đã về nhà . . . . . .
Mảng mưa bao quản nghỉ tối đài.

X

Ruộng đất

Nang mẹ nào ai để ruộng ra,
Một phần trời đất phú cho ta,
Lẽ nên ai cũng cần ai thấy,
Giàu đói vì sao lại khác xa. T. H.

CHUYỆN ĐỜI

Cô Lô-gít

Chúng ta nghe rầm những độc quyền: Độc quyền a phiến, độc quyền rượu, độc quyền ô tô-bút, độc quyền chai nút nước mắm, lại trong báo Tiếng-dân số vừa rồi bác Chuông-mai cũng tuyên bố giữ độc quyền mục « Chuyện đời » nữa.

Lâu nay, nói có độc giả các ngài, tôi thấy chuyện đời sao lắm chuyện buồn quá, nhác muốn nói, song tố tánh rất ghét 2 chữ độc quyền nên nay vì Báo Chuông mai tuyên bố độc quyền trên tờ báo mà buộc lòng phải lên tiếng.

Tôi xin nói chuyện về cô Lô gít là người quen của tôi, mà chắc trong các ngài cũng có người đã biết cô.

Tại làm sao mà quen với cô, và quen từ khi nào, nó khi dài, tôi xin gác lại, nhưng xin biết cho rằng tôi quen với cô về mặt học vấn, chớ không có điều gì bất chính ở trong hết.

Từ khi mới quen với cô cho đến nay, bận việc thì thôi, chớ hễ rảnh một phút là tôi đến hầu chuyện cô. Tôi học với cô được rất nhiều điều. Nhưng — xin lỗi cô — hôm nay những điều đó nó làm cho tôi khổ nào hết sức.

— Vì sao ?

Xin lấy một cái luật mâu thuẫn mà cô đã vẽ cho để làm thí dụ.

1) Hiện ở Quảng ngãi có một người đàn bà gặp một người chồng «công tử bột, con nhà giàu, nằm trên đống tiền mà không biết chữ nhứt là một » muốn ly dị mà lại không muốn vì sợ lại sẽ gặp một người chồng như thế nữa. Mâu thuẫn !

2) Hugenberg, Tổng trưởng bộ Tiết kiệm nước Đức, vì không đồng chánh kiến với Thủ tướng Hitler mà phải từ chức, thế mà sau khi Tổng thống Hindenburg chấp đơn từ chức của Hugenberg, báo của Hitler lại viết bài nói Hugenberg có công to với nước nhà.... mà tỏ lời thương tiếc. Mâu thuẫn !

3) Hugenberg và Hitler là hai người nghịch nhau về chính trị, khen Hitler tức là chê Hugenberg, trái lại khen Hugenberg tức là chê Hitler, thế mà có mấy tờ báo nọ (ở Đức, xách «cua với cá bỏ chung một dỏ», tán dương cả hai. Mâu thuẫn !

4) Dưới chế độ kinh tế nầy, các nhà công nghiệp phải kiếm hết cách mà tăng sức sinh sản của mình lên mới sống còn được, thế mà tăng lên lại va nhằm «khủng hoảng» mà sập lần chiêng. Mâu thuẫn !

5) Lâu nay các nhà chính trị ngoại giao trên thế giới, miệng một lời, phản đối, bài bác chiến tranh, thế mà tại nước nọ có anh Armand Rolland không chịu đi lính lại bị án, bị giam. Mâu thuẫn !

Vân. . . . . vân. . . . .

Xin hỏi các ngài : Nếu đừng có cô Lô gít bày cái luật mâu thuẫn ra, thì ai biết những sự đó là mâu thuẫn ? Nếu đừng có cô Lô gít thì tất ai cũng nhận cái gì cũng như cái gì mà quơ chung vào trong một đáy, có phải là khỏe cái não không ?

Bi-nhân

CÁI LỆ TỤC « KIÊNG TÊN » VỚI ĐỜI MỚI NẦY

Học thuyết và phong-hóa phương Tây truyền sang, trong có lắm điều trái với phương Đông ta, đại loại như phương Tây thì trọng cách tân mà phương Đông thì chuộng tồn cổ ; phương Tây thì thích hoạt động mà phương Đông thì ưa vĩnh tịnh v. v. có một đôi tương phản với lẽ tự-ta mà xem ra giản tiện hơn ta, ai cũng trông thấy, là cái thói quen « không kiêng tên ».

Không kể những người đã đi bên Tây, đọc sách Tây, thì thấy Hoa-thịnh-Đốn, Nã-phá-Luân, là những bậc anh hùng và ngôi thứ sang nhứt mà đàn bà trẻ con ai cũng nói luôn trên lồ miệng không kỵ húy gì cả. Chính người Pháp sang cai trị xứ Đông-dương như quan Toàn-quyền Varenne, Pasquier, quan Khâm-sứ Chatel hay là Thibaudeau hiện nay cũng vậy, nói tôn qui thì hơn cả tước vị người Nam ta mà cái tên cũng công bố cho công chúng cùng biết, không những không kiêng húy mà thôi ; lại có những cái tên đem đặt làm tên đường tên cầu (như cầu Doumer đường Mac-Mahon v. v..)

Còn lẽ tục ta thì cái óc « kiêng tên » đã thành tánh di truyền, đến ngày nay mà chưa sao chùi rửa cho sạch. Những bọn quê mùa trong thôn quê, hay là ở trong quan trường theo thói xưa nay không nói làm gì. Đến trong các báo các sách do những tay tự xưng là tân tiến mà cũng thường thấy cái lối «kiêng tên» đó, đại để như nói: cụ thượng Phạm đại thần, quan Tổng-đốc Ngô đại nhân, cho đến dần chuyện đời xưa mà còn có kẻ cũng viết : cụ nghè nọ, cụ bảng kia, chỉ nói cái làng cái hiệu mà thôi, thì chẳng ai biết người ấy là ở đâu (có biết chăng là cái tên không ai lộn được, như Sáo-Nam Tây-hồ, nhưng hiếm lắm). Đó là cái chứng rõ là cái tục húy tên ở xứ ta thâm nhiễm vào lòng người ta giường nào !

Phải như cái lệ tục ấy mà không ngăn trở điều gì thì chúng ta cứ để mặc kệ. Nhưng xét trong thực tế nhiều điều tệ hại :

1) Đọc sai mất chữ. — Kiêng thì không những dấu kín cái tiếng ấy không dám nói đến, mà những chữ trùng với tiếng ấy cũng đọc trại mất, như tên ông Khổng-tử là Khâu (丘) thì chữ 丘 ấy, mấy thầy Nho xưa dạy đọc là «kỷ». Có người lại tưởng chữ 丘 là kỷ mà kiêng luôn đến chữ 丘 (kỷ) mà đọc là « cơ » mới là thôi.

2) Bỏ mất cả chữ — Lẽ húy tên sáng tạo từ đời nhà Châu (trước Gia-tô trên 1000 năm). Sống chỉ húy tên mà không húy chữ viết. Tên vua Văn-vương là Xương, tên vua Võ-vương là Phát mà Kinh thi nói « Khắc xương khuyết hậu » « Tuấn phát nhĩ lư ». Từ đời nhà Hán trở xuống thì cái tên đã húy, bỏ luôn cả chữ ấy nữa, như tên vua Võ-đế nhà Hán là Triệt thì bỏ chữ « triệt » làm « thống » ; tên vua Đường Thái-tôn là Thế-dân thì đổi « bộ dân » làm « bộ hộ » (đời Tùy đặt tên là « dân bộ »,) đời sau bắt chước đến bên ta cũng húy theo. Ngoài ra nhiều chữ đổi hình mất nét chẳng thành chữ gì, như chữ 玄 (huyền) đổi làm chữ 元, chữ 寧 (ninh) bỏ mất nét dưới không ai biết là chữ gì.

3) Bó buộc nhân tài. — Ngày xưa thi cử, ai đã vào thi thì trước hết phải thuộc lòng chữ húy đó, mà nào phải là ít gì, nghe mấy ông đồ nói thì trước ngày thi quan trường yết chữ húy ra có đến 5, 7 tờ đặc kía ; rồi trong bài thi mà phạm một chữ thì tài học đến bậc nào cũng hỏng : không phải hỏng mà thôi, lại còn can án nữa kia. (Triều ta ông Đặng-huy-Trứ vào thi đình, có câu « Gia miêu chi hại » 嘉苗之害, phạm đến tên làng vua thì đã hỏng mà bị mất cả cử nhân trước nữa)

4) Hình phạt liên lụy. — Cái tên húy đó mà phạm đến có khi đến tử hình, nhứt là về triều Thanh, cái ngục văn tự, có nhà bị lụy cả họ (như Lử-lưa-Lương sau đã chết rồi mà còn bị lộc tru), chính vì cái họa kỵ húy ấy.

5) Đều cấm thông hành. — Không những húy một nhà vua mà thôi, đều cấm ấy lan rộng ra, trên từ quan, dưới đến dân, hễ ai có quyền vị một chút đã muốn cho người khác húy tên mình. Người dưới thuộc bộ thì lo hỏi thăm những chữ húy của quan đường trên mình là gì, người dưới thuộc hạt thì lo hỏi thăm những tên húy của quan tỉnh là gì, mà phải húy một tên quan ấy đâu, cho đến cha mẹ vợ con và có khi húy đến tên mấy cô hầu nữa. Thậm chí trong dân gian có đi câu đối cho nhà ai, phải hỏi thăm có chữ nào phạm húy riêng không rồi mới dám viết. Ôi thôi, đó ai biết đâu mà tránh !

Kẻ coi lẽ tục húy tên ở xứ ta, nghe nó phiền phức và phòng hại ta thế nào. Thế mà ngày nay các nhà viết báo viết sách, tự xưng là tân nhân vật, còn dùng chan chan những chữ « Võ đại thần, Phạm đại nhân v.v.». Kẻ giả dám chắc rằng các ngài được địa vị ấy, cũng không vui lòng hưởng nhận cái lối « dua » cả rích kia.

Chúng ta chưa bắt chước được cái hay cái tốt to lớn xứ văn minh, tưởng cái dở dở như thói húy tên nầy cũng nên bắt chước phương Tây mà bỏ đi. Sử-bình-tử

MỘT CÁI TIN MỚI

QUAN THƯỢNG-THƠ BỘ LẠI NGÔ-ĐÌNH-DIỆM XIN TỪ CHỨC

Tin nầy mới nghe truyền, chưa rõ nguyên nhân vì sao. . . . . .

. . . . . .

có quan Thượng nào mới nhận chức chưa đầy 3 tháng mà vội đã trả ấn xin về, như quan Thượng Ngô-Đình-Diệm nầy.

Thế là tòa Nội-các mới lại khuyết một ghế, chưa biết ai là người thay sau nầy. Phóng-sự

TRẢ LỜI

Cùng ông NGUYỄN-BA Citadelle Quảng-Nam

Được thơ ông nói chuyện những người thừa hành nọ làm khó dễ và kêu gọi bất lịch sự, v. v..., mà không có chứng thực, ít nữa người nào bị việc gì, ngày tháng nào, chớ nói trống, không ăn thua gì.

T. D.

Một bọn Cao-man 150 người đi cướp gạo

Theo báo Tribune Indochinoise thì hôm 5 Juillet nầy ở chợ Trường-Kanh (Sốc trăng) có một bọn 50 người Cao man kéo nhau tới một chiếc thuyền của nhà Thông Hưng cướp mỗi người mỗi bao gạo.

Hỏi, thì chúng nói ngang rằng lấy để dùng.

Chủ thuyền ấy đầu đơn kiện ; quan địa phương là ông đốc phủ Em được tin tới, ông nói rằng tội đáng tha, vì chúng nó đói mà làm xằng.

Khi ông nầy đi khỏi thì một bọn khác độ 100 người kéo tới cũng làm kiểu cướp đó. Bây giờ có lính cảnh sát và sơn đầm tới can thiệp.

Người ta nói rằng vì ông đốc phủ Em dung túng chúng, nên mới sinh ra chuyện cướp ngang tàng ấy.

Ai có con em đi học nên biết

Mấy điều sửa đổi trong Học-chính tổng-qui

Việc thi bằng Tiểu học Pháp-Việt

Những nam-nữ học sinh đi thi bằng Tiểu-học Pháp-Việt phải đủ mấy điều kiện nầy :

1 Phải đáng 12 tuổi.

2 Phải có bằng sơ-học yếu-lược.

3 Phải có giấy chứng có học ba lớp ở bậc Tiểu-học.

Những thí sinh phải gởi đơn và đủ giấy tờ buộc như mấy lúc trước.

Chương trình thi chỉ thể theo chương trình ở bậc Tiểu-học.

Những môn viết gồm có :

1 Một bài âm-tả có vài ba câu hỏi : về mẹo và về những câu trong bài ấy.

2 Một bài luận chữ tây.

3 Một bài luận quốc-ngữ.

4 Hai bài toán đố và đặt có lời giải ấy.

5 Một trang viết tập gồm có : 1 hàng chữ lớn thường, 1 hàng chữ rond, 6 hàng chữ nhỏ thường.

6 Nam thí sinh có môn vẽ, còn nữ thí sinh thì khâu.

(Xem qua trang 3 cột 3)

THẾ-GIỚI THỜI-ĐÀM

CHRISTOPHE COLOMB TRỞ VỀ ÂU-CHÂU

Ông Roosevelt và ông Normand Davis cắt nghĩa thế nào là một nước đánh trước, và hứa chẳng những ký vào một tờ hợp đồng tư nghị, mà lại còn không phản kháng những điều quyết định của một hội đồng tư nghị. Thế là Mỹ hứa, không phải đánh nước phá hoại cuộc hòa bình, mà là không phản kháng sự đề chế về chính trị và kinh tế nước đánh trước.

. . . Muốn thấu sự nghiêm trọng trong lời tuyên bố của hai yếu nhân Huê-kỳ đó, thì phải nhớ lại lời tuyên bố của Wilson (Tổng thống Huê-kỳ) hồi tháng 12 năm 1914 : « Trận chiến tranh ấy không can cập gì đến chúng ta ».

. . . Sau đó, Huê-kỳ không chịu ký hòa ước Versailles, không chịu vào hội Vạn Quốc, cũng không chịu dự tòa án quốc tế La Haye, lấy lẽ rằng không chịu có một cơ quan nào ở trên mình. Năm 1930, tại Hội nghị hải quân ở Luân-đôn, đại biểu Huê-kỳ là ông Stimson tuyên bố rằng nếu nước Pháp chịu thừa nhận những điều quyết định của Hội nghị thì Huê kỳ sẽ cùng ký vào một tờ hợp đồng tư nghị. Nhưng Tổng thống Hoover lúc bấy giờ lập tức thân lại lời tuyên bố ấy, nói rằng ông Stimson không đủ quyền... Ngày nay đây, Huê-kỳ lại hứa để chế nước đánh trước.

Thế là Christophe Colomb trở về Âu châu. Việc quan hệ, đáng để công tiềm xét những nguyên nhân làm cho chính trị Huê-kỳ thay đổi bẩn như thế.

Ông Frank Simonds có viết trong quyển sách của ông xuất bản năm ngoái nhan đề là: «Huê-kỳ có thể đóng cửa nằm nhà được không ? » rằng : « Huê-kỳ đã bắt đầu dự vào chính trị thế giới từ trận thế giới chiến tranh ».

Còn nguyên nhân làm cho Huê-kỳ dự vào một trận chiến tranh « không can cập gì đến họ » thì nhiều người cho rằng vì lương tâm của Tổng thống Wilson không thể làm ngơ trước những cách hành động vô nhân đạo của tiềm đỉnh quân Đức, cho rằng vì mục đích bảo hộ chế độ dân chủ v. v...,

... Nhưng thiệt ra thì thế lực hạm đội tiềm đỉnh Đức có đủ sức phong tỏa Anh và Pháp mà hãm Huê-kỳ vào cái cảnh khó tính: Huê-kỳ phải hoặc đứng về phía các nước đồng minh mà đánh Đức, hoặc chịu mất hết số tiền đã cho Anh và Pháp vay, và «dựng đứng» công nghiệp của mình lên, nghĩa là chịu một cuộc khủng hoảng dữ dội mà tránh chiến tranh.

Huê-kỳ chọn điều thứ nhứt, dự vào cuộc chiến tranh. Chiến tranh xong, công nghiệp Huê kỳ phát triển đến nơi ; lại nghiễm nhiên thành một nước chủ nợ lớn. Phái tiểu tư sản Mỹ thấy thế tự lấy làm ngạo, cố yêu cầu đừng can thiệp vào các việc ở Âu-châu nữa. Còn phái tư bản độc quyền Mỹ có đủ sức làm cho Huê kỳ lãnh một ghế trong hội Vạn-quốc, song họ lại tưởng đã nắm được toàn thế giới trong tay rồi, có thể buộc gì cũng được, mà không cần phải phục tùng một hội Vạn Quốc nào.

Nói không nhúng vào đến chính trị thế giới là nói vậy, chớ từ sau trận chiến tranh, không khi nào Huê-kỳ không nhúng vào. Một chứng cớ rõ ràng là tư bản Huê-kỳ đặt ở các nước tư bản trong thế giới có đến phòng chừng 17 kênh (milliards) rưỡi đô la, chưa kể số nợ chiến tranh.

Huê-kỳ dự vào chính trị thế giới, song chỉ lấy thế lực đồng đô la mà thôi, vì tưởng chắc rằng đồng đô la của mình mạnh hơn cả các thần công đại bác kia.

Vì thế cho nên hiện nay bài quân Huê-kỳ không đủ đối phó với chính sách xâm lược của Nhật-bản ở Viễn-đông. Tại Hội nghị Hoa-thịnh-đốn, năm 1922, Huê-kỳ được quyền có một hạm đội chiến thuyền ngang với Anh. Tại hội nghị Luân đôn, năm 1930, lại được ngang với Anh về tuần dương hạm nữa. Nhưng hiện nay bài quân Huê-kỳ chỉ mới có chừng từ 60 đến 70% bài quân Anh. Ở Hội nghị Hoa thịnh đốn, Huê kỳ cắt đứt được đồng minh Anh-Nhật. Huê kỳ tưởng đồng đô la của mình, món nợ của mình, sẽ buộc Anh đi với mình một phe ở Viễn-đông. Đặng cho Nhật đa Anh và bằng lòng có một hạm đội bằng 6/10 hạm

(Xem qua trang 4 cột 4)

https://tieulun.hopto.org

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

PHỤ-NỮ DIỄN ĐÀN

CÔNG VIỆC TRONG GIA-ĐÌNH VÀ CÔNG VIỆC NGOÀI XÃ-HỘI

Trước đây không bao lâu, trên mặt tờ báo nầy, ông nào đó đã mượn câu ca dao: «Cây lê, cây lựu, cây đào; trong ba cây ấy, biết rào cây mô» tả cái cảnh của một nam hay nữ thanh niên ở giữa ba người tình nhân, mà tả cái hiện trạng dở dang của xã hội ta hiện thời. Ông có kể ra mấy điều để làm chứng: «Về quan trường thì cựu ban tân ban, lại có một hạng dở tân dở cựu; về chế độ, một phái đề xướng cách tân, một phái chủ trì bảo thủ, lại có một phái tự xưng là điều hòa; về chánh thể thì kẻ xướng dân quyền, người chủ tôn quân, lại ở giữa có thuyết lập hiến v. v...» Nay tôi xin nối lời ông mà kể thêm một điều cũng nằm giữa con đường ngã ba như thế, là «công việc trong gia đình và công việc ngoài xã hội đối với phụ nữ chúng ta».

Công việc trong gia đình và công việc ngoài xã hội đối với phụ nữ chúng ta thế nào?

Chắc chị em không ai cần không biết rằng ở nước Việt-Nam nầy trải mấy ngàn năm đàn bà chúng ta chỉ biết, chỉ được biết một công việc trong gia đình, còn công việc ngoài xã hội, bất cứ nặng nhẹ khó dễ, đều tự nơi đàn ông hết. Sáu bảy mươi năm lại đây, chế độ kinh tế từ đâu bên Âu-Mỹ tràn qua làm cho cái nền phân công ấy lay chuyển — chỉ mới lay chuyển — nên đàn bà chúng ta vừa phải gánh vác công việc trong gia-đình lại vừa phải đảm đượng công việc ngoài xã-hội.

Dầu cho ai tài giỏi thế nào cũng không thể một mình làm cho hoàn tất hai công việc một lần. Đã lo công việc ngoài xã hội thì tất thế nào cũng xao lãng công việc trong gia đình. Vì thế cho nên thường nghe cha mẹ phàn nàn con, ông bà gia phàn nàn dâu, chồng phàn nàn vợ. Cảnh tương rất là rắc rối.

Trước cái cảnh tượng rắc rối ấy, có ba phái chủ trương khác nhau: một phái chủ trương đàn bà phải trở vào trong gia đình; một phái chủ trương đàn bà phải ra ngoài xã hội; lại một phái chủ trương đàn bà ai muốn ở trong gia đình thì cứ ở, ai muốn ra ngoài xã hội thì cứ ra.

Đứng giữa con đường ngã ba như thế, chị em chúng ta sẽ đi vào đường nào?

Cuộc đời thay đổi, không tới thì lui, không lui thì tới. Mà sự thay đổi ấy, tuy rằng không phải thần linh quỉ sứ gì gây ra, song cái ý muốn của cá nhân cũng không ăn thua gì vào đó. Vậy cái thuyết của phái thứ ba không cần phải dài lời mà ai nấy cũng chán biết là không thành lập được.

Còn phái chủ trương đàn bà phải vào trong gia đình có hai cái lý mà họ cho là cứng lắm:

1/ là vì đàn bà bẩm chất yếu hèn thấp kém không thể gánh vác công việc xã hội là những công việc nặng nhọc khó khăn;

2/ là gia đình là nền tảng của xã hội, nếu đàn bà cũng theo đàn ông mà ra ngoài xã hội thì gia đình tất không còn mà xã hội cũng nguy theo.

Chúng ta hãy xét xem hai cái lý ấy có quả cứng thiệt không.

Chị em Việt-Nam chúng ta thật hèn kém hơn đàn ông nhiều. Điều ấy không chối cãi được, mà cũng không cần phải chối cãi làm chi. Song cái hèn kém ấy là tự lề giáo cùng giáo dục mang vào cho, chớ không phải là bẩm chất. Làm một người đàn bà Việt-Nam, từ đời nào đến giờ, còn nhỏ thì phải theo cha, lớn lên theo chồng, chồng chết theo con, nhứt nhứt đều phải hành động dưới quyền cha, chồng và con, cho đến cách đi, cách đứng, cách ngồi, cách ăn nói cũng bị bó buộc, như thế mà bảo đừng hèn kém thế nào được? Nếu nói bẩm chất đàn bà là hèn kém thì sao đàn bà ở các nước bên Âu bên Mỹ kia, cũng hoạt động trên công thương trường, cũng lên tay xuống ngón trước tòa án, cũng phùng mang trợn mắt giữa nghị viện, cũng lừng danh nổi tiếng trong làng khoa học..., cho đến bồng súng dơ gươm, đàn bà họ cũng không từ kia...

Ấy, cái lý thứ nhứt của họ đã lòi rỏ ràng cái chỗ yếu ra rồi. Đến cái lý thứ hai, nó cũng không cứng là bao.

Không biết họ bằng vào đâu mà cả gan nói rằng gia đình là nền tảng của xã hội, chớ trên thực sự thì gia đình với xã hội chiến đấu với nhau như chết. Chẳng cần phải lui lại cho xa làm chi, cứ so sánh sơ vài điều trong gia đình dưới chế độ gia trưởng với gia đình ngày nay thì đủ thấy rỏ đều ấy.

a) Việc kết hôn là đầu giây mối nhợ của gia đình, trước kia có tính cách tôn giáo nhứt định; ngày nay điều ly dị trong luật xã hội đã làm cho nó mất cái tính cách ấy đi rồi;

b) Trước kia bao nhiêu của cải trong gia đình, dầu là của riêng người vợ, cũng tự tay người chồng quản lý; ngày nay đâu có thế, mà như ở nước Anh vợ chồng ai giữ của nấy nữa (séparation des bien);

c) Trước kia cha đối với con cái có quyền vô thượng, muốn đánh đập, cho đến chém giết cũng cứ được; ngày nay xã hội cũng can thiệp vào mà đánh đổ cái quyền ấy đi: ở ta đây, xem như đưa học sinh ở các trường đi khám bịnh, chích thuốc trừ lao, trừ đậu mùa, hoặc buộc làm điều gì không khi nào người ta hỏi đến ý kiến cha mẹ của họ; còn nói chi ở các nước văn minh kia thì nào cho thiếu niên được tự do tìm vợ tìm chồng, buộc phải khám bịnh trước khi lấy vợ lấy chồng (tức là cấm người bệnh hoạn không được sinh con đẻ cái), buộc con nít đến tuổi phải đưa vào trường học v. v...

Gia đình đã bị xã hội đè nén như thế, thì trước sau sao cũng có ngày bị tiêu tán mà không tránh khỏi.

Khi ấy không ra với xã hội thì còn đi đường nào?

Hoàng-thị-Lệ-Chi

Long-Xuyên le 15 Octobre 1933

Cher et Monsieur SINH HUY
44 Maréchal Foch
VINH

. . . . . .

Tiện đây tôi lại tiếp giới thiệu người mua thuốc cho ngài, mong rằng khi ngài tiếp được commande nầy thì gởi cách contre-remboursement kỷ lưỡng như mấy lần ngài gởi cho tôi trước, nhất là CAO TAM-XÀ hay bỏng lúc đi đường vì nếu không gởi gấm kỹ càng. Tôi xin thưa cho ngài biết rằng: có lẽ CAO TAM-XÀ của Quý-đường đã bị kẻ gian tham làm giả mà thế lợi thì phải? Vì rằng có mấy người bạn tôi trước dùng cao tôi gởi mua ở Quý-đường họ rất khen phục, cho là thuốc hay và mạnh uống mau hết bịnh, sau trong lúc tôi ngỏ hàn không được tự do, mấy ông bạn tôi tự mua cao ấy nơi mô không rõ, mà phải than phiền vì nỗi thuốc kém trước nhiều, phục vào không thấy có công hiệu mà lại thêm nóng, thế âu là ngài điều tra coi có kẻ gian xảo giả thuốc mà thủ lợi chăng?

. . . . . .

Vậy xin Quý-đường gởi ngay địa-chỉ nầy để tiện việc giao linh.

Commande.... 3 lọ TAM-XÀ-HỒ-CỐT-CAO giá... 4$50
2 NGŨ-TINH NHÂN TẠO-HUYẾT nhỏ..... 1.00
6 lọ CỐ-TINH BỔ-THẬN..... 5.00

Adresse: Nguyễn-văn-Thịnh dit Thuận, Secretaire Long-Kiểm à Long-Xuyên (Cochinchine).

Tôi bằng trên trong lại kính chúc ngài và Quý-đường được vạn sự như ý.

Votre
Nguyễn-Diêu-Huy

Thơ minh tạ
Nhân - tạo - huyết
đăng ở trương tư

PHÚ-XUÂN HỌC-HIỆU
91-93, đường Gia Hội -:- HUẾ

Lớp nghỉ hè: Ngày 20 Juin 1933.
Dạy cao: Lớp Cụ thể mới mở..
Các lớp trung-đẳng (lycée).
Hạch lên lớp nhứt và lớp nhì.
Có lớp riêng:
Français, Mathématique, Anglais
Đủ các lớp:
Từ lớp năm đến lớp nhứt
TRONG NĂM 1933
Sơ-học Yếu lược (C. E. E. I.) đi 22, đậu 18
Tiểu-học Văn-bằng (C. E. P. F. I.) đi 82, đậu 50

KHO CHUYỆN...

Không làm gì ra tiền quân vô lương cứ giả mượn cớ để dọa nạt người ta luôn. Mà cớ chúng nó hay mượn là chuyện một thám

Cũng vì dựa quyền nầy, nên mới rồi tên Paul Hing-Hoàng và ba người «đồng chí» của nó đã bị bắt ở Phan-thiết liện đang nằm quso ở lao phả hiệm-thuận.

Hồi 7 những nhà chuyên việc xuất cảng ở Haiphong có họp nhau lại tìm cách phản đối sự đánh thuế gạo bắp Đông-dương chở sang Pháp.

Quan quyền Khâm-sứ Thibaudeau vừa ký một đạo nghị định tăng số tiền nộp thi:

1/ Bằng Tiểu học Tây (B. E) trước 2 đồng nay tăng lên 2$50.

2/ Bằng Cao đẳng tiểu học (B. E. P. S) trước 2$ nay tăng lệ n2$50.

3/ Bằng Cao-đẳng Tây (B. S.) trước 4$ nay tăng lên 5$.

4/ Bằng Cao đẳng tiểu học Pháp-Việt trước 2$ nay tăng lên 3$.

Còn bằng Sơ-học Pháp-Việt thì sinh phải nộp cho kho bạc 5 hào. Nếu thi sinh nào không có cái giấy biên lai 5 hào của kho bạc thì ngày thi không được vào trường.

Số tiền nộp thi phải tăng nầy bắt đầu thi hành từ ngày 1er-7-33.

Mới rồi một đội quân ở vùng Sereteum (lối Djiring), dưới quyền chỉ huy của viên quan ba Huard và viên quan hai Lestapis đã hăng hái (ận mấy làng Moi ở Pankris và Méra để chinh phục.

Méra là nơi mà viên võ quan người tây ấy h. Maître đã bị bọn Moi giết chết

Một làng Moi đã đến đầu hàng.

Muốn phòng bệnh tật trong mùa nắng
Phải có luôn trong nhà một lọ
Dầu Linh-Bửu
của *hiệu VĂN-HÒA*
Nặc : 0$05 — 0$10 — 0$25
Nước : 0$15 một ve

Muốn tóc mướt và mịn dùng
Brillantine Vân - Hoà

Muốn trẻ con khỏi rôm, sẩy dùng
Phấn trẻ con
VĂN-HÒA
ĐÃ RA THÊM:
Crème Vân-Hòa
Dầu Sinh - phát

Hỏi các phụ-huynh học-sinh

Từ khi người Pháp sang gieo giống hạt văn minh ở xứ nầy thì các Ngài hiểu ngay nền Âu-học là cần, nên kẻ gởi con sang Pháp, người tìm trường cho con học, mục đích mong sao cho con em chóng được thành tài. Song cũng nhiều người bất mãn, vì gởi con đi xa có nhiều điều bất tiện mà tìm nơi học đúng đắn nhiều nỗi khó khăn, nên ông LEURET, cử-nhân khoa văn-chương triết-học, nguyên chánh sở Cửu-tế Toàn-quyền Đông Pháp, khi đi diễn-thuyết ở các tỉnh trong Nam ngoài Bắc còn nhớ lời yêu cầu của các Ngài mà ngày nay đã mở một trường rất to ở Hanoi để đem cái tài giáo-hóa trong khoảng hơn hai mươi năm giời bên Pháp mà đào luyện cho con em Việt-Nam. Trường này tức là Lycœum libre HỒNG-BÀNG tuy mới mở mà niên học mới rồi đã có non hai nghìn học-sinh: nào Tàu, nào Nhật, nào Tây, Ai-lao, Cao-mên, Xiêm-la, Ấn-độ, Trung, Nam, Bắc, ba kỳ tới học, kẻ thi bằng tây, người thi bằng bản xứ. Số học-sinh đông như thế là vì từ trước đến giờ mới có trường tư thục này được phép mở đến bản Tú-tài và gởi đi dự các kỳ thi, mà quy mô kỷ luật theo như các trường có tiếng bên Pháp.

Trường ở giữa Hanoi, trông ra ba mặt phố (Jules Ferry, Cathédrale, Lamblot) trong một khu đất rộng hơn một vạn thước vuông có sân chơi mát mẻ, cây cối um tùm, có chỗ cho lưu học sinh *ăn ở ngay trong trường*, tiền ăn học không tính đắt

N. B. — Ai muốn có cuốn điều-lệ có tranh ảnh thì viết thơ, đề:

Monsieur le Directeur du Lycœum libre HỒNG-BÀNG -:- HANOI

Niên học 1933 34 sẽ bắt đầu vào ngày 1er Septembre *hồi 7 giờ sáng*
Lớp nghỉ hè bắt đầu từ 26 Juin đến 26 Août 1933

AI LÀ NGƯỜI ÔM YẾU?

Đi đường đem theo một ve dầu LỢI-SANH cũng như sẵn có ông thầy thuốc giỏi một bên, qui bà qui cô thường dùng dầu LỢI-SANH thì thân thể tráng kiện.
Ve lớn 0$20 — Ve nhỏ 0$10

THUỐC HO TÁN (*hiệu Bản - lay*)
Bất kỳ ho gió, ho cảm, lâu hay mau dùng đến thuốc nầy thì được chóng khỏi.
Mỗi gói 0$10

TIÊU THỰC TÁN (*hiệu Bản - lay*)
Người nào tỳ vị yếu, ăn lâu tiêu, sinh bụng, đau bụng, ăn không ngon, uống thuốc tiêu thực nầy thì thấy hiệu nghiệm
Mỗi gói 0$10

Ở xa mua thuốc gởi cách lãnh-hóa giao ngân, thư và mandat đề cho
M' TRẦN-DIÊU
(chủ tiệm nhánh ở Trung-kỳ)
Đường Avenue du Musée -:- TOURANE
Xin lưu ý: Nhà LỢI-SANH chế đủ: cao, đơn, hoàn, tán đều có nhãn *Bản-lay* của chúng tại tòa Saigon.

CHO KHỎI TIỀN MẮT TẬT MANG

Chúng tôi mở rộng tiền lại cho người nào muốn khỏi đăng 3 phương thuốc nầy mà không tính.

1) THUỐC TRỊ VÀ PHÒNG HO LAO (tuberculose pulmonaire); Ho ra huyết, rẻ đàm; ho khan nhiều; chữa cả bệnh bronchite và poitrinaire rất thần hiệu. Thuốc đóng bài hoi khói vào phổi nó sẽ đặc lành: a) Khuẩn phổi chết khô, b) Sát trùng lao (bacilles de Koch), c) Cầm huyết hóa đàm.
Mỗi hộp to 1$50, hộp nhỏ 1$00

Chúng tôi có đăng mấy bài thơ cảm tạ rồi, M. PHAN-ĐỨC-THÀNH ở Linh-cảm (Bắc-ninh) M. TRẦN-KHƯƠNG phố Diễn-châu (Nghệ-an) ai nhớ bao thảo.

2) THUỐC TRỊ TUYỆT BỊCH THỐN TRÙNG SÁN KO-MIP (taenia); Tinh thuốc ăn bao nhiêu đúng, trực mạnh đào trùng ra mau. Xem thơ cảm tạ đăng báo Tiếng-dân. Mỗi hộp giá 0$50, 3 hộp một đồng.

Mandat và thư để cho:
M. Nguyễn-trung-Thâm
Quảng xá Đông hới

Tin mừng

Một người bạn của mấy ông thợ giày

Muốn cho công nghệ của mấy nhà thợ giày được mau tấn tới và phát đạt, lại khỏi sự mua bán khó khăn. M. Nguyễn-văn-Lễ là người bạn của mấy ông, nay làm đại-lý cho mấy hãng bên Pháp chuyên bán đủ các thứ đồ về nghề làm giày dép như: Da mũ, da đế, da lót, giây mỏng đủ màu, đinh, gai, chỉ, khóa, đủ thứ; giá rất rẻ, đáng cho mấy nhà thợ giày tin cậy, các ông ở xa nên mua mua miễn thợ về bởi vì xin échantillon.

NGUYỄN-VĂN-LỄ
N° 104 Rue d'Espagne : SAIGON

GẶP THỜI ĐÓ CHĂNG?

Ai đi một vòng từ Nam ra Bắc hoặc từ Bắc vào Nam thời đều trông thấy rõ ràng rằng dầu Khuynh-Diệp nơi nào bán cũng hết sức chạy và mọi người đều hết sức tin dùng. Tôi đây cũng nghe thiên hạ tàng tung công hiệu dầu Khuynh-Diệp, lại còn thấy nhiều người bôi Khuynh-Diệp nơi thuốc mà hút, rồi Khuynh-Diệp quanh giường mà nằm. Thấy vậy ai cũng cho rằng hiệu Viễn-Đệ gặp thời.

Tại hiệu Khuynh Diệp nấu dầu không nghỉ, ra dầu không ngớt, người làm việc càng ngày càng thêm đông mà dầu chỉ vừa bán chớ không hề có thừa. Rồi đây hiệu Khuynh Diệp còn phải dùng thêm hai sở nấu dầu mới nữa. Thấy vậy ai cũng cho rằng hiệu Viễn-Đệ gặp thời.

Dầu Khuynh Diệp đã được sở Pasteur Chết của nhà nước công nhận là dầu thật tốt, mà đi dự cuộc Đấu-xảo nào tại xứ ta hay ở Pháp cũng được phần thưởng lớn. Kể cả Kim-khánh, Long-tinh, Mề-đay, Bằng cấp, Khuynh-Diệp đã được 18 môn toàn là thứ đặc biệt. Thấy vậy ai cũng cho rằng hiệu Viễn-Đệ gặp thời.

Nhưng có thời có tiết chi đâu! Khuynh-Diệp mà được cái tiếng của Khuynh Diệp, cái sức của Khuynh-Diệp, chính vì Khuynh-Diệp khi nào nấu cũng đúng đắng, bán cũng hẳn hoi, mà hiệu Viễn-Đệ đã có kinh nghiệm nhiều năm về nghề nấu dầu, bán dầu, mới có thể nấu đúng đắng, bán hẳn hoi được.

THỜI của hiệu Viễn-Đệ chiếm cảm chỗ đó.

Trong mình thường sẵn có một ve dầu
HỘ - TÂM
THAM - THIÊN - ĐƯỜNG
mới
VỨNG DẠ
NĂM XU
một ve

Tại sao y phục mình mau rách?

Thứ soude caustique là một chất rất mạnh, nếu rớt nhầm y phục nó cháy tức thì.

Những savon xấu thì lại soude caustique chưa hóa ra savon hết nên nó làm vàng, và hư mục y phục. Muốn khỏi lo những sự hư hao này, xin qui ông, qui bà dùng savon «VIỆT-NAM» là thứ savon chế dùng cách thức không còn soude caustique lộn vào, vì nấu dùng 72 phần dầu nên giặt đồ man sạch, mà lại không hư hao, tắm gội mau sạch, bọt nhiều không rát mình.

Như vậy thì dùng savon «VIỆT-NAM» lợi biết là bao nhiêu.

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P. D. Đ.

CHUYÊN TRỊ:
Đau xương,
Nhức gân,
Tê bại,
Mụt mảng,
Ghe chốc,
Mày đay,
v. v.

Nhà bào-chế PHAN-DOÀN-ĐIỂM Tourane (An nam)

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hãy xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ư hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

THẰNG NHỎ 3 TUỔI MẠNH MẺ LẠ THƯỜNG

Em nhỏ Lê-văn-Phát năm nay được ba tuổi, mập mạp mạnh mẻ lắm. Hồi nó mới hai tuổi, ai cũng tưởng nó phải chết non, cha mẹ nó hết sức buồn, vì nó có gốc ban hay nóng lạnh, đổ mồ hôi trắng, lừ đừ, buồn bã lắm, một tháng đau không biết mấy lần, hễ ăn đồ trúng thì chứng ban tái lại. Bịnh nó làm khó cho cha mẹ nó vô cùng. May nhờ có người điểm chỉ, cha mẹ nó mua có ba gói thuốc CHÍ-LINH-TÁN cho nó uống, đến nay tuyệt gốc ban, hết nóng lạnh nữa. Hết bịnh, nói lại càng mập thêm, mạnh mẻ lại thường. Thuốc « Chí-linh-tán » nầy gia truyền hơn mấy đời, cứu được không biết bao trẻ con mang bịnh. Nhà bào chế c Ỉ nhờ một thứ thuốc nay, làm nên sự nghiệp. Tôi vì được nghe muôn ngàn người tăng khen là thần dược, nên nài nỉ xin làm đại lý độc quyền phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp. Sự hay của thuốc nói không cùng, dùng rồi mới rõ lời nói tôi là đúng với sự thật.

Có bán nơi mấy chỗ bán dầu. Khuyến-d ệp. Mua sỉ huê hồng 30% do nơi : VIÊN-ĐỆ

11, quai de la Susse — Huế

Hay là nơi :

M. NGUYỄN-VĂN-PHỐ

Boite postale n° 63 — Saigon

Giá mỗi gói 0$12

Bán giá rẻ hơn hết

các tiệm tơ lụa ở TRUNG-KỲ

Tại vì : Tiệm BOMBAY mới

AU-BON-MARCHÉ

115 Rue Paul-Bert, Giây nói số 73 — HUẾ

Buôn và đặt các thứ hàng tơ lụa ở các xưởng máy dệt lớn trong cõi Đông Pháp nên kỳ tàu nào cũng có về hàng mới lạ, đã bán sỉ bán lẻ.

Nói lớn là một tiệm tơ lụa để các nước để bán sỉ bán lẻ to nhất TRUNG-KỲ.

合 Maison HOP-THỊNH 盛

Soierie & Mercerie

32 Rue des Cantonnais » Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như : lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa, the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa. Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải mão, chỉ bạt thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các qui khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như valise, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối văn vân.... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các Qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN-THỊ SÂU

HỢP-THỊNH

32 Rue des Cantonnais HANOI

PHÒNG TỪ TỤNG LUẬT LỆ PHÁP NAM

Lê - minh - Điều

Jurisconsulte à TOURANE

Biện hộ Tụng sự đơn từ

Chỉ giáo Luật Lệ Pháp Nam

Cho vay chấp vật

Mua giấy Quốc Trái

Mua khố nợ bất cứ tỉnh nào

國語專任代辦

所有例律教授

物件借放

公債國債

買賣債票

Xin chú ý : Ai hỏi điều chi, xin cho một con tem 5 xu để trả lời. Ai hỏi về việc kiện tụng, luật lý phải gởi 2 đồng bạc bằng ngân phiếu (mandat) mua tại nhà Giấy-thép.

NGƯỜI VIỆT-NAM NGHIỆN Á-PHIỆN DỮ VẬY SAO?

Đồng bào Tưởng - giới - Thạch có tiếng là nghiện a phiện. Chính vì cờ a phiện mà gây ra trận đánh năm 1840, mở cả 5 cửa biển làm phụ dâng cho nước ngoài vào thông thương, lại cắt đất Hương cảng cho người Anh. Một cuộc chiến tranh mang cái tên a phiện còn ghi trên lịch sử, toàn cả thế giới đều nghe biết, vậy mà mới rồi có tờ báo Tàu nói người Việt-nam ta nghiện a phiện hơn họ nữa mới là đáng ghê, mà ghê nhứt là vào khoảng kinh tế khủng hoảng nầy.

Mới rồi một tờ báo Tàu có chép cái tin Hương cảng nói tình hình Hoa kiều ở Việt-nam ta, đại lược như vầy :

« Ở đảo Annam, Hoa kiều có trên 30 vạn, về nghề dinh thương thì công yên, phạn quán và hàng trừu doạn là thông hành khắp nơi. Gần đây bị tình thế « bất cảnh khí » (tức là khủng hoảng) chung trên thế giới thành đường d nh sinh càng sa sút, mỗi tháng về Tàu có cả vạn người. Thật là cái thảm trạ g 50 năm nay chưa từng có.

Cái cờ trụy lạc ấy, nay điều tra ra thì mấy liệm bán trừu doạn cùng tiệm rượu ở Saigon Chợ lớn, ngày trước phồn thạnh mà ngày nay mười phần không còn được 2, 3. Còn các tiệm buôn bán khác cũng đóng cửa, trông rất tiêu điều, nhiều nhà buôn không đủ đóng tonế, buộc phải bỏ xứ mà về, lại bị lỵ đến phá sản.

Giữa khoảng trăm nghề ế ẩm, các hiệu xơ xài nầy, mà có một nghề lại phát đạt có vẻ bồng bột, ấy là *nghề bán a phiện*. Nghề bán a phiện ở Annam thông hành khắp xứ, trong ngạch thuế của chánh phủ, khoản thu ấy là một khoản đại tôn, mà các tiệm « công yên » của Hoa-kiều sắp đặt lại hẳn hòi lịch sự, có dụng con gái trẻ đẹp để tiếm thuốc cho khách, đèn sá g đêm thanh, khói thơm xen với mùi hoa, nab nức cả phòng. Vì thế nhân sĩ xứ ấy đua ni an lời đó, cuộc vui đầy tháng, trận cười suốt đêm, ít lúc nào là vắng khách; cho đến bọn lao công ao ngắn quần nâu, cũng thường ở đậu nơi các tiệm a phiện nhỏ nhỏ, bao nhiêu đồng bạc hao tốn mồ hôi nước mắt cay chua mới kiếm được đều đem đổi vào cái ống cơm đen kịt cả. Nhờ thế nên các tiệm công yên có vẻ sanh khí mà gần đây lại phát đạt thêm nữa. Hiện ở Saigon Chợ-lớn mỗi một đường phố nào có trên 20 nhà bán nghề khói đen, trong vùng thương nghiệp mây sầu gió thảm, đầy những k ông khí «buồn» mà chỉ có luồng khói phù dung kia điểm nhiên tươi tốt một chấc, thì người khác truy lạc không phải nói nữa ».

Theo lời của người Tàu trên nầy thì người Nam ta nghiện a phiện nào có ít đâu, cái gì cũng khủng hoảng mà cái nầy không khủng hoảng thì tiền đồ dân xứ ấy ra thế nào, tưởng kẻ hữu tâm thiệt không nở tưởng tượng đến. Nếu đồng bào ta nhân lời người Tàu nói trên làm bài thuốc chữa bệnh mà mau mau hồi đầu thì hay biết chừng nào. Ấy là bản ý của kẻ thuật bài nầy vậy.

Khách quan

Việc Thế-gioi

TRUNG-HOA

Cái họa nội tranh

Bắc-bình, 7 Juillet. — Theo tin các báo Tàu, các quan chức ở Hoa-bắc nhứt định dùng những phương pháp cương quyết mà làm cho tiêu tình hình ở Charbar, và đổ trách nhiệm về những việc sau nầy cho Phùng-ngọc-Tường, nếu Phùng không chịu nhận những điều đề khởi của mình.

Hiện nay ở Xuyên-tây, Lưu-văn-Huy và Trương-tích-Hầu lại chọi nhau, cuộc thế khó thân xếp cho hòa bình được.

MAROC

Biến động

Ba-lê, 23 juin. — Phái nghị viên xã hội cấp tiến đã nhóm hộp do ông Dalimier chủ tọa, để nghe ông Creyssel nói về đơn chất vấn của ông về tình hình Rabat.

. . . . . .

Ý

Hiệp ước Ý-Nga

La-mã, 12 Juillet. — Thủ tướng Mussolini và đại sứ Nga Potemkine đương thương nghị về một hiệp ước bất xâm phạm giữa hai nước.

Ngoại giao tổng trưởng Thổ-nhĩ-kỳ có cuộc đàm thoại với Mussolini và Potemkine.

KÍNH CHÀO QUÍ ĐỘC-GIẢ

Trà Việt-Thái mới ra đời, cái đầu chào qui vị đồ g bào, trà nầy thơm ngon, uống mát, mau tiêu, không bạ thận, ngọt miệng, không khô cổ, có nhà nước thí nghiệm, có cần chứng tại tòa, uống Trà Việt-Thái thì đồng tiền của nước nhà không lọt ra ngoại quốc, uống Trà Việt-Thái thì tinh thần thấn thể ngày một mạnh mẽ, nước giàu dân mạnh là vì uống Trà Việt-Thái. Chủ chế tạo :

M. PHẠM-HẠ-HUYỀN

36, Sabourain -:- SAIGON

thưởng thọ Cao man Bắc-đẩu bội-tinh Kim-hữu-tinh. Médaille bạc của quan Toàn-quyền, giấy khen của quan Thống-sứ Bắc-kỳ.

Kính mời đồng bào hãy uống Trà Việt-Thái trước giúp nền kinh tế của nước, nhà sau tỏ ra ta biết qui nội hóa.

Cần rất nhiều đại-lý khắp mọi nơi, huê hồng nhiều, thể lệ dễ, giá rẻ hơn trà tàu nhiều. Hãy có lòng qui nội hóa, uống Trà Việt-Thái.

Đau mình, phong bại nên dùng

HÒA - GIẢI - THỦY

của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG

Mỗi lọ . . . . . 0$20

Mấy điều sửa đổi trong Học-chính tổng-qui

(Tiếp theo trang nhất)

7°/ Một mẩu tập chữ nho tính nguyên (épreuve facultative) từ 12 đến 15 chữ viết bằng bút lông và dịch những chữ ký ra quốc-ngữ.

Môn khẩu vấn gồm có :

1 / Một bài tập đọc giải nghĩa.

2°/ Dịch một bài bằng chữ quốc-ngữ ra chữ tây.

3°/ Một mẩu hỏi về luân-lý.

4°/ Một môn hỏi về cách-trí và vệ-sinh.

5°/ Một môn hỏi về địa-dư và sử-ký.

Hạn giờ làm và số nhân đi m (coefficient) như sau :

I). — Môn viết

a/ Bài âm-tả : nhân 1, hạn 1 giờ. Câu hỏi trong bài âm tả cũng nhân 1.

b/ Bài luận chữ tây : nhân 2, hạn 1 giờ.

c/ Bài luận quốc-ngữ : nhân 2, hạn 1 giờ

d/ Hai bài toán : nhân 2, hạn 1 giờ.

e/ Bài viết tập : nhân 1, hạn 1/2 giờ.

f/ Môn vẽ của nam thí-sinh : nhân 1, hạn 1/2 giờ

g/ Môn khâu của nữ thí-sinh: nhân 1, hạn 1 giờ

II). — Môn khẩu vấn

a/ Môn tập đọc : giọng đọc : nhân 2 — câu hỏi : nhân 2, nghĩa là cả thảy nhân 4.

b/ Môn dịch nhân 1.

c/ Môn Luân-lý : nhân 1.

d/ Môn cách-trí và vệ-sinh : nhân 2.

e/ Môn địa-dư và sử-ký : nhân 2.

Mỗi môn hạn không quá 10 phút.

Môn tính-nguyện viết tập chữ nho : hạn 1 giờ

Trò nào được vào thi khẩu-vấn thì phải đủ 50 điểm, mà môn âm-tả và luận chữ tây ít nữa phải được 15 điểm.

Nếu trong môn viết hoặc khẩu-vấn, có một môn nào zéro thì bị đánh hỏng.

Thí sinh được cả thảy về môn viết và khẩu vấn 100 điểm thì đậu.

Nghị định về việc thi nầy sẽ thi hành trong khóa thi năm 1934 sắp tới. Chỉ riêng khóa thi năm 1934, những thí-sinh có giấy nhận có học lớp nhì đệ nhị niên và lớp nhứt ở bậc tiểu học cũng được cho đi thi, không đợi buộc phải có học đủ ba lớp như đã nói trên.

Thuốc ghẻ, thuốc ngứa lở

của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG — Vinh

hay có tiếng

Mỗi hộp . . . . . 0$10

CUỘC XỔ SỐ GIÚP ĐÔNG-DƯƠNG HỌC XÁ

Ngày 15 Juillet, tại Saigon đã mở số cuộc đánh số lấy tiền giúp Đông dương học xá ở Paris (*Maison des Etudiants indochinois à Paris*).

Những số được trúng giải lớn như sau này:

số 080 069 được 20 000$

Hai số sau này mỗi số được 10.000$

037 944 và 079.092

Bốn số sau này mỗi số được 5 000$

204.580 127.176

033.726 174.087

Mười số trúng 1.000$

45 591	48.483	151.398	145 029	182.578
63 541	155 396	119.251	50 181	45.365

Hai chục số trúng 500$

80 034	17.544	127.518	92.734	117.653
71 801	69.164	186.857	123.077	141.054
56 378	19.736	94.234	143.601	180 785
159 237	94.410	172 594	201.948	160.594

Một trăm số trúng 100$

1 817	142.992	33.518	20 527	121.074
44 408	162 805	146.797	111 378	69.840
157 270	140 900	84.394	134 309	85.150
165 832	10 659	162 587	59 547	33.200
8 275	31 181	171 465	157.449	177 864
70.372	80 218	44 026	199.530	167.493
168.317	85 264	36 494	156 099	66 553
114.035	45 744	74.083	45.581	76 829
80 882	200 456	165 647	5 052	187 055
153 480	61 582	22.278	49 302	70.898
184 390	74 348	16.028	140 408	132 290
50 151	147.231	115 022	41 145	164 163
157 953	116 518	229 064	119 748	148 776
44.251	139 864	142 436	133.093	115.374
143.606	199 069	6.089	145 116	183.001
202.079	191 719	166.813	59 644	47 645
74 673	169.318	155 856	128 828	45 904
190.989	149 999	18 964	206 889	21.889
193 314	101 897	6.547	200 454	122.788
10 901	122 086	141 544	148.530	89 172

A VENDRE

Une propriété sise à Binh-Thai, près du pont de Camlé (Quangnam) — Jardin et terrain de culture de 4500mq planté d'arbres de rapport avec élégante maison d'habitation, construite en 1928, style annamite, partie étage et partie rez-de-chaussée, 3 corps de bâtiments.

S'adresser à Mr J. CUENIN à TOURANE

Dùng sữa

"LE GOSSE"

Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người : có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932-1933

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon

Có bán trong các tiệm tạp - hóa ở Đông - Pháp.

HIỆU GIẤY XANH : *Giá mỗi hộp* . . . . . 0$32

Đại - lý :

ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES

HUE — TOURANE — QUINHON

VIÊN ĐÁ MÓNG

Giáo dục tiểu-thuyết

Soạn-giả : THIÊN-TIÊN-SINH

Dịch-giả : CHÂU-BÌNH

Số 10

— Thầy đừng ngại, tôi mỗi bữa dẫn cháu đi dạo, lúc nầy nó chưa về. Vả lại tôi thường nghe cháu cùng bọn học trò bé cùng nhau nói chuyện « thầy Chầm - bầu - Thuyên » luôn luôn. Chúng nó khen ngợi thầy Chầm ở trong trường chăm nom bọn học trò bé hơn các thầy kia. Lúc nầy thầy thuốc lại thăm bệnh bà, cũng nhắc khen thầy. Vậy trong làng nầy có được thầy gánh việc dạy trẻ, may phúc biết chừng nào ! Dạy làng nầy thường bị nạn lụt, nhân dân hơi nghèo, vì đường sinh kế không được thạnh vượng nên phong tục ít nghĩ không bằng làng khác đấy thôi. Ôi, gần trưa rồi ! tôi mải chuyện nhảm, để thầy ăn trưa chớ !

Tiết - Bà quen lối thiệt thà nhà quê, ngồi nói dai hoài mà Bửu-Thuyên thì cần thăm bệnh mẹ, xem giấc ngủ yên, lại nghe lời thầy thuốc nói chóng khỏi, nên có ý mừng thầm. Bèn thay đồ mặc, lại lò lửa thêm than vào, cho trong phòng thêm ấm. Mụ Tiết-Bà cũng đi sẻ sẹ có ý sợ động đến giấc ngủ người bệnh.

Một chốc, mụ Tiết Bà ra xách nước ngoài giếng, khi vào, trên thùng nước thấy có một cái gói, vừa cười vừa nói :

— Thưa thầy, khi hồi cháu tôi có lại thăm bà, nhưng sợ ồn, tôi không cho vào, nó có mang mấy cái trứng gà kính thầy, đó là lòng thành của nó, xin thầy nhận cho. . . .

Nguyên mụ Tiết Bà có một đứa cháu chính là một trò tiểu học đệ tam niên trong lớp Bửu-Thuyên dạy. Bửu-Thuyên thấy học trò có lòng yêu nên cũng cảm động và nói :

— Lễ vật của học trò, lẽ không đáng nhận, song cháu bà có lòng nghĩ đến mẹ tôi đương bệnh, nên tôi cảm lòng thành ấy mà nhận để cung đồ ăn cho mẹ tôi.

Mụ Tiết Bà từ về, sau vài ba ngày, mẹ Bửu - Thuyên cũng mạnh dậy. Bửu-Thuyên rất mừng, mụ Tiết Bà là đàn bà nhà quê lại ưa học chuyện, gặp ai cũng học chuyện nuôi hộ mẹ thầy giáo và thuật cả công việc Bửu-Thuyên nuôi mẹ trong lúc bệnh hết lòng hiếu kính. Làng ấy người làng thật thà, gặp mùa rảnh việc nông, già trẻ cùng nhau qua lại trường học, nghe câu chuyện trên đều cảm phục Bửu - Thuyên là ông thầy dạy hiền và một người con thảo, người làng tới lui, qui tặng vật nầy vật khác. Tình thầy trò và cả phụ huynh đều tỏ ý vui vẻ đậm thắm.

Người làng thấy Bửu - Thuyên nuôi mẹ đau mà không ngày nào bỏ trống cái ghế thầy dạy của mình, biết là người giàu lòng công đức, cùng bảo nhau rằng : «Làng ta được ông thầy có ta cách mô phạm đáng dân như thế, dầu sao cũng không muốn cho thầy ta sang dạy làng khác ».

Bao nhiêu người tới thăm mẹ thầy giáo đều nói như vậy.

Mẹ Bửu-Thuyên bịnh đã 3 ngày, ho có nơi bột, nhưng chưa rời giường bệnh ra được. Sáng bữa ấy trời lạnh, nước thềm nhà đóng giá, Bửu-Thuyên về sớm hơn mọi bữa. Khi về thấy mẹ quấn bức mền ngồi trên giường. Bửu-Thuyên đem mấy tờ Nhựt-báo mới ra đọc những tin hay chuyện lạ cho mẹ nghe để đỡ buồn.

Bà mẹ nói :

— Thôi, con đi ngủ, đừng mai dậy sớm mà đi trường.

Bửu-Thuyên đi nghỉ, đến khuya thức dậy, thì nghe tiếng ho mẹ càng dữ dội hơn trước, lại vỗ nhẹ nhẹ bên vai và nói :

— Mẹ hôm nay ho nhiều quá, có lẽ vì trời lạnh, mẹ nên đắp mền cho kín.

— Không cần gì, khi trời thay đổi, có lẽ ho một lúc thì thôi chớ gì.

Bửu-Thuyên thấy bệnh mẹ không giảm lại thêm, trong lòng lo thầm, ngồi đợi đến khi mẹ ngủ yên mới đi nằm, sáng ngày dậy sớm, liền lại giường mẹ xem bệnh thế ra sao, thì thấy ôi thôi ! sắc mặt đổi khác hẳn, trông ra sắc quá ! tay rờ vào trán thì mồ hôi ướt dầm mà nhiệt độ nghe cao lên nhiều, hai con mắt thì sâu vào mà cần mà lại cớp thêm. Bửu - Thuyên nhận là bệnh nặng, không xem thường được, liền mời một nhà danh y trong làng đến chẩn.

Ông thầy chẩn bệnh xem mạch trong hai giờ đồng hồ, khi thì lắc đầu, khi thì trung mày và nhăn trán, Bửu - Thuyên sợ làm rối trí ông thầy trong lúc suy xét nên lặng thinh, không dám hỏi. Khi thầy ra cửa, Bửu - Thuyên đến hỏi :

— Bệnh mẹ tôi có ngại gì không ? thưa tiên sinh.

Ông thầy nói :

— Ta nghi là bệnh « phổi phồng » (肺炎) chăng ? nhưng đây là mới chẩn lần đầu, ta đoán thế, cũng chưa dám nói là đích xác.

Ôi ! « phổi phồng » là cái bệnh ngang hiểm thế nào ! Bửu - Thuyên vừa nghe hai tiếng ấy mà lạnh ngắt cả mình, hai chân đứng không vững, gia dĩ trời lạnh buổi mai, thành run lập ngập, như là người sẩng. Ông thầy thấy vậy, liền nói phá ấy :

— Đây là bệnh phổi mà mới khởi đầu, cũng chữa được, không ngại gì lắm. Ta sẽ mời mấy vị lương y nữa đến xem để cùng nhau thương lượng bài thuốc chữa. Nói rồi để lại mấy vài thứ thuốc rồi đi.

Độc giả thử nghĩ tâm sự Bửu-Thuyên lúc ấy ra thế nào ? đêm tối trong rừng rậm, chỉ nhờ một ngọn đèn đưa đường, mà bị một luồng gió đâu thổi tới, làm cho ngọn đèn kia rin rin muốn tắt, thì trong lòng không ớn ớn kinh hãi sao được ? Bửu-Thuyên nghĩ rằng câu nói của thầy thuốc : « Bệnh phổi mới khởi đầu » chẳng qua là thầy mình lo sợ nên nói phá ấy thế thôi ; chớ để vương cái bệnh hiểm nghèo ấy thì gốc nó đã sâu, biết làm thế nào ! Hai mẹ con nương dựa nhau như hình với bóng không thể lìa nhau được ; vạn nhứt mà mẹ ta rồi có sao thì ta sống với ai ! !

(Còn nữa)

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Các trường mở trong tháng nghỉ hè bị cấm

Trong ba tháng nghỉ hè các thầy giáo ở châu thành Huế có mở trường tư tạm bộn bề.

Vì trường tạm nầy mở nhiều, nên một trường tư nọ đã đâu đơn kiện, lấy cớ rằng làm như vậy thì trường mình bị thiệt.

Ngày 18 Juillet nầy, trong thành đã có trường đóng cửa.

. . . . . .

Z. lai cảo

Câu chuyện lính ở lăng Khải-định bị đánh

Chiều ngày 9 Juillet có một viên đội tây ở đồn Mang-cá bận đồ thường (civil) cùng vợ con lên lăng Khải-định xem. Trong lúc vào xem lăng, đứa con rủi có làm rơi bể một cái bồi ở tượng viên quan bằng đá.

Tên lính gác thấy liền chỉ cho viên đội kia; rồi chuyện dông dài sao đó, một tên lính khác lại nắm vạ. Việc đã đến tòa án Tourane.

Nay nay tin rằng quan Năm nhà binh đã phạt viên đội kia 12 ngày tù, có giấy tòa Khâm tư cho Nam triều biết. Còn tòa án chưa rõ xử sao. Biết rõ

QUẢNG-TRỊ

Một đều oan!

Tôi tên là Lê mậu Hoàng, quán làng Thạch-nản, tổng An-thái, Phủ Hải-lăng, có chuyện ức sau nầy:

Nguyên ngày tháng 6 năm Bảo đại thứ 5 có đơn kiện bọn hương hào trong làng là cựu phẩm Nguyễn Tạo quân cấp bất minh và đem dân trâng lên đứng hàng nhiêu lão (quan phủ Hải lăng xử thối thân 199$91 tại án). Từ đó tới giờ, bọn cựu Tạo và lý trưởng Lê Phong, đem lòng hiềm hận.

Ngày tháng 10 năm Bảo Đại thứ 6, Nguyễn Tạo đưa đơn tới Phủ không tôi về vụ đem sở đất tư của tôi 3 sào 9 thước tại Hói xứ, làng Thạch hản, bán cho Cựu phẩm Nguyễn Thịnh giá 150$.

Phủ đòi cứu xét, tôi mới rõ anh em ruột Nguyễn Tạo, Nguyễn Thịnh nát tạo khế văn, thông đồng với tên lý trưởng Lê Phong áp nhận triện tích, đem sở ruộng riêng của tôi mà mưu mãi cho người khác, (Ng. Thịnh) không phải là tự tích của tôi. Rõ là no oán tôi kiện nó ngày trước mà gây mối tụng đoan. Thế mà Quan Phủ bắt tôi giao sở ruộng tư của tôi cho Nguyễn Tạo quyền canh, áo nghĩ cầu giam 11 tháng cải bạng thục ngân 50$00!

Nếu như tôi có làm tờ bán ruộng, sao không có tự tích và nguyên khế đính của tôi giao làm chứng? Vẽ mua bán đất ruộng, giá bạc 50$ trở lên phải tới Tòa nhập Bộ; khế nầy kết mãi tại năm Bảo-đại thứ 5, giá bạc 150$00, sao không đăng Tòa ký chứng?

Tôi đã đôi ba lần kêu oan, nhưng chưa thấy quan trên xét, tội quá!

Lê-mậu-Hoàng

QUẢNG - NAM

Ngán cho tư cách thầy giáo

Đọc tiểu thuyết *Viên-đá-mòng* ở Tiếng dân, nghe lời ông hiệu trưởng nọ dặn học trò, rồi xem lại tư cách phần nhiều giáo sư ở hương thôn mà phát ngán.

Xem thầy giáo dưới nầy:

Nguyên ở ấp Trà Cai, tổng Chiên-đàn, phủ Tam kỳ, có mở một trường, thầy giáo Nguyễn Phụng ở Tam kỳ lên dạy rất lôi thôi; thầy lại bị bệnh về, thế người anh là Nguyễn Long (không thi cử gì cả) lên dạy. Nói đến ông giáo Long nầy thì phải ngán: tối nào cũng đi rảo xóm, thả lời hoa nguyệt; dạy học trò không có cách. Thầy bắt học trò góp tiền mua cau cước đi thi; mà chẳng biết thi gì thứ trẻ con mới biết đọc biết viết! Tiền học trò gởi cho thầy mua sách để học, thầy đem «chơi rượu» hay «dỏm mèo» hết.

Tư cách một nhà mô phạm ở hương thôn như thế đó! Đại chi

QUẢNG-NGÃI

Bắt dở nhà

Lương Kiều ở làng Lâm-điền, tổng Phổ-cảm, Huyện Đức-phổ, năm nay đã trên 60 tuổi. Nhân tháng 8 năm Bảo đại thứ 6, vì có người khai là chứa Thị Thoản, phái tỉnh về xét nhà không có; sau bắt được thị Thoản ở nhà khác, nhưng Kiều cũng bị làm án một năm.

Tháng 9 năm ngoái mãn về, ông có xin phép xã Mỹ-thuận dựng mộ cải quán cho người con gái buôn bán để nuôi cảnh già; xã đã bằng lòng cho làm. Làm xong, có 3 người đại hào mục tới đòi rượu tiệc gì đó, ông chưa sắm kịp, họ bèn hiệp cùng lý trưởng trình Huyện, Huyện hầm lính; quan trên lại y theo lời bọn kia mà sức dở nhà, không thì bị đố, hoặc ông bị bỏ tù. Oan khổ biết chừng nào!

Quan trên xét lại cho. Lai cảo

Cao giả

Thời buổi văn minh nói thật không mấy người tin.

Ai muốn biết Cao-hồ-cốt *thật hay là giả, thì lấy một miếng nhỏ bằng hột ngô, cắm vào đầu tiêm, hơ lên ngọn đèn, hễ thấy càng hơ, càng phồng to, mà hơ lâu cũng không cháy và hơi gây nồng nàn bay ra khắp nhà, ấy là cao thật. Còn cao ban long hay là cao giả khi hơ lên đèn thì chảm đen ngay, hơ lâu thì cháy và khét, chớ mua lol tiền.*

Cao nhà nấu thật tốt, giá bán mỗi lạng 4$00.

Tối uống sáng thấy cường dương và trong mình sáng khải khác thường. Ai muốn thử cho biết thật hay giả, xin cứ gởi thơ, tôi sẽ gởi tặng một miếng nhỏ, nếu biết là cao thật sẽ mua.

Thông phán TRẦN-ĐỨC-CẢNH

57 — *Bd Harmand* — 57

TONKIN NAM-ĐỊNH

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thơ hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ

BỆ TRỊ BỊNH ĐÁO-LẬU

một kỳ hay là cũ lâu rồi

Trong 232 người

A-Rập dùng thuốc nầy

thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phán của lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD

Đường de Grenelle, PARIS

và cùng các nhà thuốc có danh

NGẬM MỘT HƯỜN

VALDA

TRONG MIỆNG

Thì Khỏi đau đóc giọng, Khan cổ, Khỏi nóng lạnh, sổ mũi, và lại Không ho.

Có nghẹt mũi, ho nhiều, mà ngậm được thuốc ấy thì cũng hết liền.

ấy là một thứ thuốc thần hiệu lắm

ĐỂ MÀ TRỊ

các chứng bịnh ho lao và tức ngực.

THUỐC HƯỜN VALDA

có bán cùng trong các tiệm thuốc

Có mua thì nhớ coi trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

Trẻ con biếng ăn nên mua thuốc

PHÌ-NHI CAM-TÍCH

của VĨNH HƯNG-TƯỜNG

Mỗi lọ . . . . . 0$20

殺人不見血

CHÉM NGƯỜI KHÔNG THẤY MÁU?

Người có sống, phải có chết, cái nguyên nhân chết đó cũng có hai thứ, một là chết vì sự bất ngờ, hai là vì bệnh mà chết, vì bệnh mà chết cũng có nhiều cách, nhưng phần nhiều chết về bệnh di, hoạt.

Những bệnh ấy phần đông về bọn thanh niên, trong lúc tuổi trẻ, sức lực cường tráng, khí huyết sung túc. Lấy cái sức khỏe ấy mà ham sự dâm dục, đã ham mê quá, thận suy chẳng bại, khí suy chẳng toáng. Lại còn hại hơn nữa là cách thủ dâm, lấy thế làm sướng trong giây phút, mà không tưởng đến khi huyết qui báu của mình, không nghĩ đến tiên thiên của con cái mình về sau bị hại ra sao, hại cho sức khoẻ mình thế nào. Bịnh di, hoạt làm hại cho ta một cách vô hình vô dạng như thế, khác gì giết người không máu. Vậy nay bổn dược phòng đã tốn công nghiên cứu, chế ra thứ thuốc để trị về bệnh di, mộng, hoạt tinh, khí toáng, khí tạnh, hoặc người bị bệnh phong tình đã khỏi, hoặc chưa được tuyệt nọc hẳn, và người thân thể yếu đuối, tiên thiên bất túc, hậu thiên kém hư, sinh ra đau lưng, mỏi vai, chóng mặt, nhức đầu, mất hoa, tai ù, đêm ngủ hay mơ mmàng mộng mị, hay giật mình sợ hãi, ngủ không yên giấc, mau dùng thuốc **TIÊU-HẠNH-LÂM CỐ-TINH-HOÀN** thì không lo ngại gì nữa. Người vô bệnh thường dùng thì được bổ thêm khí huyết, sinh tinh cố thận, quảng tự diên niên, nam, ấu, lão, ấu, hợp dùng.

Các ngài có lòng chiếu cố, xin nhận rõ dấu Sư-tử hí-cầu, mới khỏi lầm.

Mỗi ve 1$00 — *Nửa tá 6 ve* 5$00

ở gần đến hiệu tổng đại thụ **QUẢNG HƯNG-LONG** số 80, *phố Khách* VINH mà mua, ở xa gởi lĩnh-hóa giao ngân

TIÊU - HẠNH - LÂM DƯỢC - PHÒNG

108, phố hàng Buồm —:— HÀNOI

Ai đa tư lự, tim óc hư nhược, tinh thần yếu đuối? khí huyết xấu, và kém sinh dục?

Nên chú ý!

1) THUỐC THANH TÂM

Bổ-não-hoàn

Chuyên môn hưng vượng tinh thần, sáng tác não lực, bồi bổ tâm huyết, thống trị những người chăm chỉ học tập, tư lự quá độ, hoặc hằng ngày làm việc bằng trí não nhiều, hao tổn tinh thần, lao thương tâm huyết, sinh ra rối loạn gần ốc, tâm thần bất định, ít nhớ hay quên, hay đánh trống ngực, nằm hay giật mình, ngủ không yên giấc, mơ, mộng, mê, sảng, chóng mặt, nhức đầu, nếu để lâu ngày sẽ sinh chứng xuyên-đầu-thống (đau óc) nữa, tứ chi bải hoải, ăn uống kém ngon v.v Dùng thuốc nầy lập tức lành mạnh

2) THUỐC ĐIỀU-KINH

Bổ - huyết - hoàn

Chuyên môn điều hòa kinh-nguyệt, bồi âm bổ huyết, và tốt đường sinh dục. Thống trị đàn bà các chứng kinh-nguyệt nếu kém bất điều, thấy kinh tháng sớm, tháng muộn, tháng có, tháng không, tháng nhiều, tháng ít, hoặc một tháng thấy kinh vài lần, kinh kỳ trước sau đau bụng, kinh ra hoặc tím, hoặc đen, hoặc loãng, trắng, hoặc huyết hôn, huyết cục, lậu huyết, băng huyết, tích huyết, đoạ huyết, dọa con hư lạnh, có khí sinh chứng khí hư (bạch-đới) nữa, làm cho ngăn trở sinh dục, lâu năm không chửa, nên hậu gầy mòn, mặt vàng da xám, kém mọi sức khoẻ v. v Dùng thuốc nầy đều được khỏi cả.

2 thứ thuốc này cùng giá mỗi lọ 1$00, *nửa tá* 5$00

Bán tại

Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG

N° 127 Hàng Bông —:— Hanoi

Các ngài ở xa viết thơ về kể rõ bệnh xin gởi thuốc theo cách lĩnh-hóa giao-ngân rất tiện

CHRISTOPHE COLOMB

TRỞ VỀ ÂU-CHÂU

(Tiếp theo trang nhứt)

đội của mình. Huê kỳ nhận không lập pháo đài ở Guam, Aléoutiennes và Cor égidor. . . . Ngày nay, lấy thực sự mà nói. Nhật đã xé quách hiệp ước Hoa-thịnh-đốn rồi. Theo hiệp ước nầy Huê-kỳ nhựt không tăng quân bị ở Viễn-đông để đổi lấy thị trường ở Trung hoa... Khi đồng đô la của Huê-kỳ cũng bị mộ: bệnh với tiền các nước tư bản khác, thì Nhật chận chiếm lấy Mãn-châu. Về đồng minh Anh-Nhật kết quả cũng như thế. Đánh rằng đồng minh ấy không còn nữa, song Anh không đi cặp kè với Huê-kỳ. Đế quốc chủ nghĩa Anh, đặng cuống với đồng đô la của Huê kỳ, cứ xây qua xây lại một bên Nhật, mà không chịu rời hẳn ra.

Ở Âu - châu, ỷ thế lực tài chính của mình, người Mỹ cho Đức vay 4.200 triệu mác vắn hạn, 6 300 triệu dài hạn... Họ thường nói: «Người Pháp khua súng ống, thì ta dây, ta khua đồng đô la của ta»... Nương ngày nay người Mỹ đã thấy rõ rằng thế nào cũng có một trận chiến tranh, tư bản của họ đặt ở các nước tư bản Âu châu sẽ bay theo khói đạn, mà giựt mình.

Huê-kỳ phải đánh trên hai mặt trận: một mặt đối với Nhật đương mở rộng bờ cõi ở Á - châu; một mặt đối với Anh đương đánh với mình Nam Mỹ và cố sức xua đuổi tư bản của mình ra khỏi các nước tự trị dưới Đế quốc.

Huê-kỳ chỉ có thể tìm được một người bạn ở Âu châu, là nước Pháp. Song, khốn nạn vì tư bản của mình ở Đức mà không biết chừng sẽ bị buộc đứng về bên Đức mà đánh Pháp.

...Vì những lẽ đó, Huê kỳ phải lìa chính sách «đóng cửa nằm nhà», mà dự vào chính trị thế giới để tìm cách bảo hộ quyền lợi của mình...

Nếu Hội nghị Tài binh nhận những điều đề khởi của Norman Davis, thì sẽ trở thành một cơ quan độc lập đối với Hội Vạn Quốc, mà Pháp có thể gọi đến trong một cuộc chiến tranh với Đức, và Huê-kỳ có thể gọi đến trong một cuộc chiến tranh với Nhật. Như thế Huê kỳ có cái hy vọng kềm soát cả Pháp và Đức, luôn cả Anh và công việc của mình ở Viễn-đông. . . .

Christophe Colomb trở về Âu châu, chẳng những để xem chừng những đồng đô-la của mình, mà còn để tìm bạn trong cuộc chiến tranh ở Viễn đông nữa.

N. S. dịch thuật

LÀM TOÀN BẰNG MÁY!

Giày vải trắng, đế cao-su giá bán 1$65 một đôi

GIÀY DEUX COULEURS

làm bằng vải trắng cao-su và da scajon hay da beige và da grise, semelle bằng crêpe anglaise, tây ý các ngài lựa đa, bán giá đặc biệt là 2$85 một đôi. Cũng kiểu ấy, bằng hai thứ da cả, năm ngoái bán 5$00; năm nay chỉ bán có 5$50 một đôi.

AN-THÀNH

Cordonnerie Moderne

57 Rue de la Soie —:— HANOI

Aiđã có Catalogue An Thành 1932, nay hạ giá là 15%.

Cảm, cảm, sốt

chỉ

THẬP-LINH-ĐƠN

của VĨNH-HƯNG-TƯỜNG là hay

MINÉROLASE

Đàn bà sắp có con, vú em, trẻ con đang mọc răng, hay ăn không ngon, lâu nhớn, người thiếu máu, gầy ốm mệt nhọc, thiếu các chất kim, bắp thịt nhão nhão, cổ hạch ở ngoài da, chất nước mũi hay nước tai, mới ốm khỏi, trí não kém, người đàn bà tháng không đều, đau đớn, ra ít hay nhiều quá, những người đó uống thuốc MINÉROLASE du Docteur DUPEYROUX vừa bổ vừa ngon, thần hiệu bằng mười đàn cá, tiêm nhiễm vào cả máu, bắp thịt, sương, gân. Mỗi chai 1$65 (Không kể tiền đoan) Bán tại các hiệu bào chế tốt. Hiệu chánh:

Pharmacie PHAM-DOAN-DIỄN ở Tourane

Viết thơ hỏi sẽ gởi biếu sách;

Laboratoires du Docteur DUPEYROUX, 5, *Square de Menilmontant, PARIS*

DÍA BÉKA

PHỤNG-HÀ

ETIQUETTE NOIRE

Mme RICHARD

Rue Citadelle —:— Huế

Kết quả tốt đẹp của

NHÂN-TẠO-HUYẾT

SINH-HUY

44 Rue Maréchal Foch —:— VINH

là những bức thư minh-tạ có giá-trị sẽ lần lượt đăng tiếp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

Vientiane, le 10 Mai 1933

Cùng ông Sinh-Huy,

Trước kính thăm ngài hai chữ vạn an, chúc cửa hàng ngài mỗi phát đạt luôn, sau xin ngài gởi cách lĩnh hóa giao ngân cho tôi sáu chai NHÂN TẠO HUYẾT, 6 grands NHÂN TẠO HUYẾT 7$50.

Thuốc của ngài rất vừa ý chúng tôi nhưng mà kỳ nào cũng bị vỡ một chai, có thiệt cho chúng tôi một chút, vậy chuyến rày, xin ngài cẩn thận cho có lẽ khỏi vỡ.

Xin chúc ngài và trông mong ngài gởi cho thuốc ấy chông chói g.

Adresse: NGUYỄN TÀI-TÂN

(Copie co forme) *Maire VIENTIANE (LAOS)*

BAO - NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiện!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, sự LẬU nhập CỐT ngăn là khái rồi bề trong người nhọc mệt thân đêm uống rượu thì sống có mà, hay trong thật nó buồn như hiểu, hay cầu vật khiết một cái, mau thì có mà vì các vi-trùng GON OCOQUE nó ẩn vào trong xương, trong máu, hễ trở giết thì như vậy, bịnh nầy rất nguy hiểm vì chuyển biến, nếu để cho lâu là thì người ấy mắc bịnh đau GIA-CON (chứng) hai tay huyết bạch, hằng huyết v. v, thì mình đã rất hèn, nếu đã cam thì hay bằng mắc, nên TIM-LA nhập CỐT người khiết như trong máu trong xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHAUDINN cao nên, trở giết hay tốt, đúc đầu, đau mình, đau cổ đầu xuống, chân tay mỏi mệt, cái cái mọc mày nó chuyển-chuyển rất rất nguy hiểm, vì thế cho nên là nhiều người đã rất, đã ra bài vô bọc, đã cam trên cái cọc, muốn sống lâu, ta trong là đã quấy ngăn, vì cái mọc nầy nó chuyển-chuyển cùng tự lúc thay thay, nếu mắc bịnh không (no Dupeyroux) thuốc thần hiệu nầy thì các mọc ấy nó chuyển nhiều mong mấy mươi đêm, như cho trong đầu mình thì v. v. vì thế nhiều người thà không có bịnh hai cam mắc thì trong có vi-trùng TIM-LA, nên nhiều bịnh NỮ LOÀN (Chancre-mou) bịnh nầy nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng nầy nó đang ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm cam TIM-LA, bịnh nầy cũng có chứng người thiệt bại đến thân thể, vì cho ngài mắc phải các bịnh nầy đã bằng, hay bịnh nhiều CỐT nầy mươi năm, hay một mắc phải, thì lấy các đồng nguy thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ÍCH, có gia tự nhà Hoàng-Bảo-ninh (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, vì rất hết mọc, người có bịnh uống thuốc vào đã hết bịnh mọc như thường, khỏi bao giờ không biết, thực thế vậy, nếu lần đã có thơ cũng cũng được [illegible] có, thuốc Lậu, 1$00. TIM-LA 3$00, thuốc CHANCRE-MOU có uống và bôi 3$00, GIA-LÊ LÊ-PAN-HUYẾT Commerçant Rue de Gia-longt PHAN-THIẾT, PHUHÀ 37 Rue des Mandarins (Phố Hàng-Bạc) à HÀNO MỖ-VĂN-CHIÊU chez Vinh nước Hiên commerçant của Tây à QUẢNG-NGÃI, Lao Wang-Tao Công-ty à Lougnyên, đường Quan-phòng, chú-nhân Lê-ngọc-Thành, [illegible] à Nha-Trang à Tourane, nếu một người mua thì gởi cho mới [illegible] trước cho bổn hiệu gởi nhiều hơn [illegible] chúng [illegible] xin tìm đặt ý xin viết thư về bổn-hiệu.

MAGASIN DE SOIERIES

TAN - LỢI

120-122, Boulevard Tổng-đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là: lãnh, xuyến, trâu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sờ phai trề. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rất vừa thời nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu «Victoria Idéale» danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhãn hiệu «Pagode Chinoise et Annamite de Cholon» (Đề-ngọn Hán Việt tự điển) viết toàn Pháp-văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn-lâm học sĩ, thường thọ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội tinh, sách có 10 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lĩnh hóa giao ngân 1$25.

Mấy nhà bán sách lớn và ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits «Kim-Thời» của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélangés chaudes của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán 0$40 một hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng - vạn - Thành Hải - phòng 120 Rue [illegible] Haiphong, giá mỗi hộp là 0$60.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay các tỉnh Trung kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

120-122, Bd Tổng-đốc-Phương — Cholon

Imprimerie «TIẾNG-DÂN», HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG